

ΚΛΗΡΟΣ ΚΑΙ ΛΑΟΣ

Χαρίσματα, αξιώματα, διακονήματα μέσα στην Έκκλησία. "Όπως στο ανθρώπινο σώμα υπάρχει ποικιλία και καταμερισμός λειτουργιών, έτσι και στο Σώμα του Χριστού, την Έκκλησία. Κάθε μέλος της καλείται να ζήσει αρμονικά με όλα τα άλλα, εκτελώντας το δικό του έργο. Έργο του κάθε πιστού είναι να αναπτύξει τα «τάλαντα» (πνευματικά δώρα), που του έχει εμπιστευθεί ο Θεός. Τα δώρα του Θεού ονομάζονται **χαρίσματα**, γιατί τα χορηγεί ο Τριαδικός Θεός σαν χάρη (χάρισμα) με το Πνεύμα το Άγιο. Ο Άπ. Παύλος διδάσκει, ότι κάθε πιστός έχει το δικό του χάρισμα από το Θεό, γιατί το Άγιο Πνεύμα διανέμει τα χαρίσματα, για την οικοδομή της Έκκλησίας¹.

Τα χαρίσματα είναι έσωτερικές ικανότητες, που δίδονται από το Άγ. Πνεύμα για την αύξηση και σωτηρία όλου του Σώματος. Δέ μένουν, άρα, τα χαρίσματα άτομικά δώρα του πιστού, γιατί είναι διακονίες, δηλαδή πρέπει να ένεργοποιηθούν μέσα στη χριστιανική κοινωνία. Το χάρισμα του ενός μέλους διακονεί, υπηρετεί και βοηθεί τη σωτηρία των άλλων μελών.

Τα χαρίσματα έχουν συνήθως παροδικό χαρακτήρα. Υπάρχουν, όμως, και μόνιμα χαρίσματα, που τα δίδει ο Θεός πάλι για την οικοδομή της Έκκλησίας. Τέτοια χαρίσματα έδωσε ο Χριστός στους Άποστόλους: Τήν έξουσία να κηρύττουν, να βαπτίζουν, να τελούν τη Θεία Εύχαριστία, να συγχωρούν άμαρτίες, να ιδρύουν και οργανώνουν Έκκλησίες κτλ. Το πρώτο, λοιπόν, αξίωμα στη ζωή της Έκκλησίας είναι το **άποστολικό**. Τίς έξουσίες τους αυτές οι άποστολοι τίς διαβίβασαν στους διαδόχους τους, τους *Κληρικούς* (έπισκόπους, πρεσβυτέρους και διακόνους), που παίρνουν το αξίωμά τους με το μυστήριο της ιερωσύνης, δηλαδή με την προσευχή όλης της Έκκλησίας και την «έπίθεση των χειρών» του έπισκόπου (χειροτονία).

Οί κληρικοί «οίκονόμοι» των χαρισμάτων. Καί τα αξιώματα όμως των κληρικών δέν παύουν να έχουν διακονικό χαρακτήρα. Η ιερωσύνη δέν είναι αξίωμα προσωπικό του κληρικού, αλλά λειτουργικό, δηλαδή έκκλησιαστικό.

1. Ο Άπ. Παύλος ονομάζει μερικά χαρίσματα, όπως πίστη θαυματουργική, χάρισμα θεραπείας, υπερφυσική δύναμη, προφητεία, γλωσσολαλία, διδασκαλία, ιεραποστολή κτλ. Στην άρχαία Έκκλησία ήσαν γνωστά ιδιαίτερα «χαριστωμένα» πρόσωπα, οι «Χαρισματούχοι», που είχαν διάφορα όνόματα: προφήτες, διδάσκαλοι, εύαγγελιστές κτλ.

Κάθε εξουσία στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας ἀνήκει στό Χριστό. Αὐτός εἶναι «ὁ ἐνεργῶν τά πάντα ἐν πᾶσι» (Α΄ Κορ. 12,6). Οἱ κληρικοί ἐνεργοῦν στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὡς «πρεσβευταί τοῦ Χριστοῦ» (2 Κορ. 5,20). Τή διάκριση τῶν πιστῶν σέ ποιμένες καί ποιμαινόμενους τή θέλησε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Ἡ διάκριση ὁμως Κλήρου καί Λαοῦ δέν εἶναι κοσμική, ἀλλά πνευματική. Ἡ μόνη διαφορά ἀνάμεσα στόν Κλήρο καί τό Λαό εἶναι ἡ εἰδική *ιερωσύνη*, τό χάρισμα πού παίρνουν οἱ κληρικοί μέ τή χειροτονία τους. Δέν εἶναι, λοιπόν, οἱ κληρικοί ἄρχοντες τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά διάκονοι τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Στήν Ἐκκλησία μας οὔτε *κληρικοκρατία*, οὔτε *λαϊκοκρατία* ὑπάρχει. Οἱ δύο τάξεις εἶναι ἰσότιμες καί συμπληρῶνουν ἡ μία τήν ἄλλη. Τά μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καί τοῦ Χρίσματος, πού ἔχουν ὅλοι οἱ πιστοί, εἶναι ἡ βάση τῆς ἐνότητος καί ἰσότητος ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κληρικοί ἀγιαzoyn τοὺς πιστοὺς, τοὺς μεταδίδουν τή χάρη τοῦ Θεοῦ μέ τά μυστήρια, πού τελοῦν γιά ὅλη τήν Ἐκκλησία, καί φυσικά καί γιά τοὺς ἑαυτοὺς τους. Ἡ *ιερωσύνη* τῶν κληρικῶν καί ὄχι τό πρόσωπό τους εἶναι ὁ ἀγωγός, πού μεταδίδει τή χάρη τοῦ Θεοῦ.

Ἡ θέση καί ἡ εὐθύνη τοῦ Λαοῦ μέσα στήν Ἐκκλησία. Μέ τό βάπτισμά τους ὅλοι οἱ πιστοί μετέχουν στό τριπλό ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ (ιερατικό, προφητικό, βασιλικό), ἄρα καί στό ἀντίστοιχο τριπλό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλοι οἱ πιστοί εἶναι ἰσότιμα μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Κάθε πιστός καλεῖται νά γίνεи *ιερεὺς* τῆς δικῆς του ὑπάρξεως. Νά καταστήσει ὁλόκληρο τὸν ἑαυτό του «*θι-σία* ζῶσα, ἁγία, εὐάρεστη στό Θεό» (Ρωμ. 12,1).¹ Στήν πρώτη Ἐκκλησία, ὅπως δείχνουν οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, οἱ λαϊκοί εἶχαν οὐσιαστικό ρόλο στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Π.χ. τίς Ἐκκλησίες Ρώμης, Ἀντιοχείας καί Ἐφέσου τίς ἱδρυσαν λαϊκοί. Πολλοί μάρτυρες καί ὁμολογητές ὑπῆρξαν λαϊκοί, ἀλλά καί μεγάλοι θεολόγοι, ὅπως π.χ. ὁ Ἰουστίνος, Τερτυλλιανός, Ὡριγένης κτλ.

Γιά μιά πραγματική ἐπιστροφή στή γνήσια πράξη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι σήμερα ἀνάγκη οἱ λαϊκοί νά ἀναλάβουν καί πάλι τή θέση καί εὐθύνη τους στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως τήν εἶχαν καί στήν ἀρχή. Καί πρῶτα στό διδακτικό-προφητικό ἔργο, δίνοντας τή μαρτυρία τῆς πίστεως καί ὑπερασπίζοντάς την, ὅταν πολεμεῖται. Μετέχοντας στό κήρυγμα καί τήν ιεραποστολή καί ἀσκώντας τό ἔργο ἀποστόλου στό περιβάλλον τους. Στή *λατρευτική* ζωή τῆς Ἐκκλησίας δέν πρέπει οἱ λαϊκοί νά ἀρκοῦνται σέ ἓναν παθητικό ρόλο, ἀκούοντας δηλ. μόνο, ἀλλά καί συμψάλλοντάς μέ τοὺς κληρικούς καί ἐπεκτείνοντας τή λατρεία στά ἔργα ἀγάπης καί φιλανθρωπίας. Τέλος, στό *ποιμαντικό* ἔργο τῆς

1. Κάθε ἀκολουθία τῆς Ἐκκλησίας, καί μάλιστα τό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, δέν τήν τελοῦν μόνο οἱ κληρικοί, ἀλλά ὅλο τό πλήρωμα τῶν πιστῶν. «Ὁ ἱερεὺς - λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος - τήν ἑαυτοῦ δανεῖζει γλώσσαν καί τήν ἑαυτοῦ παρέχει χεῖρα» (ΕΠ 62,204). Γι' αὐτό κάθε πιστός μπορεῖ τελέσει τό, λεγόμενο, «βάπτισμα τῆς ἀνάγκης» ἢ «ἀεροβάπτισμα».

Ἐκκλησίας οἱ λαϊκοὶ ἔχουν δικαίωμα καὶ χρέος νά μετέχουν στήν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν της, στό κοινωνικό της ἔργο, στήν ἐκλογή τῶν κληρικῶν, στίς συνόδους, στήν ἀπονομή τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης, στή διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ στήν ὑπόλοιπη δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας. Μόνο, ὅταν ὅλο τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας συμμετέχει ἐνεργά στή ζωή της, εἶναι δυνατή καί ἡ κατά Χριστόν «αὔξησις» τῆς Ἐκκλησίας.

Ἑρωτήσεις

1. Πῶς εἶναι δυνατό τά χαρίσματα μας νά γίνουν διακονήματα;
- ② Ποιά σχέση ἔχει τό χωρίο Ματθ. 20,25 μέ τούς κληρικούς;
- ③ Ἡ αἴτησις στίς ἀκολουθίες μας· «ἔτι δεόμεθα ὑπέρ τῶν παρακολουθούντων τήν ἱεράν ἀκολουθίαν ταύτην» εἶναι ὀρθή; Μήπως εἶναι ὀρθότερο: «... ὑπέρ τῶν ἐπιτελούντων» καί γιατί;

Κείμενα

1. «Δεῦτε πιστοί, ἐπεργασώμεθα προθύμως τῷ Δεσπότῃ· νέμει γάρ τοῖς δούλοις τόν πλοῦτον· καί ἀναλόγως ἕκαστος πολυπλασιάζωμεν τό τῆς χάριτος τάλαντον· ὁ μὲν σοφίαν κομιεῖτω δι' ἔργων ἀγαθῶν, ὁ δέ λειτουργίαν λαμπρότητος ἐπιτελείσθω, κοινωνεῖτω δέ τοῦ λόγου πιστός τῷ ἀμνήτῳ, καί σκορπιζέτω τόν πλοῦτον πένησιν ἄλλος· οὕτω γάρ τό δάνειον πολυπλασιάζωμεν καί ὡς οἰκονόμοι πιστοί τῆς χάριτος δεσποτικῆς χαρᾶς ἀξιοθῶμεν...»

«(« Ἐμπρός, πιστοί, ἄς καλλιεργήσουμε μέ προθυμία τά χαρίσματα μας· διότι Αὐτός μοιράζει στούς δούλους του τόν πλοῦτο (τῶν χαρισμάτων), καί ἀνάλογα ὁ καθένας ἄς πολλαπλασιάσουμε τό τάλαντο τῆς χάριτος. Ὁ ἕνας ἄς μεταδώσει σοφία μέ καλές πράξεις, ἄλλος δέ ἄς προσφέρει λαμπρές ὑπηρεσίες στήν κοινωνία, ὁ πιστός δέ ἄς μεταδίδει μέ τή διδασκαλία (τήν πίστη) στόν ἄπιστο, καί ἄλλος ἄς σκορπᾷ τόν πλοῦτο (του) στούς φτωχοῦς. Μ' αὐτό τό τρόπο ἄς πολλαπλασιάσουμε τό δάνειο μας καί σάν πιστοί οἰκονόμοι τῆς χάριτος ἄς ἀξιοθῶμε νά ἀπολαύσουμε τή χαρά τοῦ Δεσπότῃ (Χριστοῦ)...»). (Τροπάριο τῆς Μ. Τρίτης).

2. « Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οὐκ ἔστιν ἀρχόντων τυφος, οὐδέ ἀρχομένων δουλοπρέπεια, ἀλλά ἀρχή πνευματική, τούτῳ μᾶλλον πλεονεκτοῦσα, τῷ τό πλεον τῶν πόνων... οὐ τῷ τιμᾶς πλείους ἐπιζητεῖν».

(«Στήν Ἐκκλησία δέν ὑπάρχει ὑπερηφάνεια τῶν ἀρχόντων, οὔτε δουλοφροσύνη τῶν ὑπηκόων, ἀλλά πνευματική ἐξουσία, πού ὑπερέχει μᾶλλον σέ τοῦτο, ὅτι κοπιάζει περισσότερο... ὅχι ὅτι ζητάει περισσότερες τιμές»).

(Ἱερός Χρυσόστομος, Ὁμιλία εἰς τήν Β' πρὸς Κορινθίους 18,3. Ε.Π. 61, 527).